

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3123, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/1. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Japonska ščiti Abesinijo

Ponovna energična intervencija v Rimu — Japonska bo z vsemi sredstvi zaščitila Abesinijo pred italijanskim imperializmom

Tokio, 19. februarja. r. Zunanje ministrstvo je izdalo uradni komuniké o stališču Japonske v italijansko abesinskem sporu.

Komunike pravi, da je dobil japonski poslanik v Rimu nalog, naj ponovno intervenira pri italijanski vladi. Italijanski državni podtajnik Suvich ga je sprejel v dolgi avdijenci, v teku katere je japonski poslanik obrazložil stališče Japonske. Naglasil je, da ima Japonska v Abesiniji velike gospodarske interese in da je z velikimi posojili in drugimi zvezami tako zelo angažirana na razvoju Abesinije, da ne more mirno pre-

ko konflikta, ki je nastal med Italijo in Abesinijo, ker vidi v tem ogrožanje svojih lastnih interesov. Če ne bi prišlo do mirne poravnave tega spora, bi bila Japonska prisiljena poslužiti se vseh sredstev za zaščito svojih interesov.

V tokijskih diplomatskih krogih se zatrjuje, da je imela japonska vlada zadnje dni dolgotrajne seje, na katerih je razpravljala o abesinskem sporu in sprejela zelo važne sklepe, ki gredo za tem, da bo Japonska tudi aktivno intervenirala v sporu med Italijo in Abesinijo, če bi prišlo do oboroženega konflikta.

Italijanske skrbi zaradi Nemčije

London, 19. februarja. č. »Daily Telegraph« beleži vznemirjajoče glasove o držanju Nemčije glede na italijansko vojaško akcijo proti Abesiniji. Zaradi sumljivega kretanja nemških vojaških oddelkov na Bavarskem, pravi list, je vrhovno poveljstvo italijanske vojske odpisalo dva armijska zbora na italijansko-avstrijsko mejo. Mussolini je baje v skrbeh, da ne bi avstrijski narodni socialisti organizirali nov upor proti sedanjemu klerofašističnemu režimu v primeru, če bi Italija odpisala velik del svoje vojske v Somalijo.

Nova nota Nemčiji

Po predhodnem skupnem posvetovanju bosta Anglija in Francija poslali Nemčiji novo noto

London, 19. februarja. AA. Današnja »Morningpost« piše o odgovoru nemške vlade in pravi med drugim, da bosta Francija in Velika Britanija poslali nemški vladi še eno skupno noto. List pa je mnenja, da se to ne bo zgodilo te dni, marveč da bosta francoska in angleška vlada zdaj proučili vprašanje, ali naj Velika Britanija najprej sama stopi v stike v Berlinu.

Pariz, 19. februarja. AA. Listi priobčujejo nadaljnje komentarje o stališču Nemčije napram francosko-angleškemu predlogu. V prvi vrsti opozarjajo na koristne sadove dosedanjega francosko-angleškega sodelovanja.

»Excelsior« pravi med drugim, da Francija popolnoma zaupa dalekovidnosti angleških upravnikov in da jim zaradi tega prepušča popolno prostost, ali naj se iz taktičnih razlogov vrše med njo in Nemčijo posebna pogajanja.

»Petit Journal« je prepričan, da se London ne bo odzval na nemško povabilo glede neposrednih pogajanj brez predhodnega dogovora s Francijo.

Istega mnenja je »Matine«, ki podarja, da so v Londonu še vedno zelo nezadovoljni s stališčem Nemčije.

Pariz, 19. februarja. AA. Na današnji seji ministrskega sveta bo zunanji minister Laval poročal o dosedanjem iz-

menjavi misli z angleško vlado o nemškem odgovoru na francosko-angleške predloge z dne 13. februarja.

»Matine« trdi, da bo Laval pri tej priliki predlagal ministrskemu svetu načrt nove skupne francosko-angleške note Nemčiji.

London, 19. februarja. AA. »Times« poroča, da bo ministrski svet na jutrišnji seji razpravljaval o nemškem odgovoru in o morebitnih angleško-nemških pogajanjih.

List trdi, da je francoski poslanik že obvestil angleško vlado, da Francija ne nasprotuje morebitnim pogajanjem med Veliko Britanijo in Nemčijo in da tudi ni proti obisku angleškega zunanjega ministra v Berlinu.

Važna seja francoske vlade

Pariz, 19. februarja. w. Seja ministrskega sveta, ki se bo sestal jutri, bo izredne važnosti za zunanjo politiko Francije. Zunanji minister Laval, ki je imel danes daljši razgovor z ministrskim predsednikom Flandinom, bo podal obširen eksponé o mednarodnih pogajanjih in nemškem odgovoru. Ministrski svet bo nato sklepal o posledicah, ki izhajajo iz nemškega odgovora. Zlasti bo proučil vprašanje, na kak način naj bi se dosegel sporazum z Anglijo o nadaljnjem postopanju.

Rumunija in Rusija

Pojasnilo vlade v parlamentu — Vse zadeve bodo urejene v medsebojnem sporazumu

Bukarešta, 19. februarja. AA. Rador poroča: Na večerajšnji seji parlamenta je državni podtajnik za zunanje zadeve Savel Radulescu odgovoril na vprašanje nekega poslance, da se bodo mogli nekdanji rumunski ujetniki, ki živijo zdaj v Rusiji, obrniti neposredno na rumunsko poslanstvo v Moskvi s prošnjami za povratek v domovino. Vlada bo te prošnje proučila in jih rešila. Glede povračila rumunske državne blaginje, ki so jo med vojno prenesli v Moskvo, je državni podtajnik Radulescu povedal, da je sovjetska vlada sta-

vila rumunski vladi na razpolago kakšnih tisoč zabojev raznega vojnega plena in da jih bodo v kratkem prepekljali v Rumunijo. O ruski cerkvi v Bukarešti je sovjetska vlada na podlagi konvencij, podpisanih med Titulescom in Litvinovom, dovolila, da v njej lahko opravljajo službo božjo v rumunščini. Radulescu je na kraju naglašal, da je ureditev teh vprašanj dokaz prijateljskega duha, ki vlada med obema državama. Parlament je izvajanja državnega podtajnika sprejel z zadovoljstvom na znanje.

Zmaga Roosevelta

Vrhovno sodišče je odobrilo njegovo valutno politiko in potrdilo razveljavljenje zlate klavzule

Washington, 19. februarja. AA. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da pomeni sklep vrhovnega sodišča o ukinitvi zlate določbe, ki ni v nasprotju z ustavo, največjo zmago predsednika Roosevelta po njegovem prihodu v Belo hišo. Valutna vprašanja so po ugotovitvi teh političnih krogov temeljna osnova celokupnega gospodarskega in socialnega programa sedanjega ameriškega predsednika. Nekateri demokratiški prvaki so o sklepu vrhovnega sodišča izjavili to-le: Najvišje sodišče Zedinjenih držav je proglasilo, da je bilo delo vlade v skladu z ustavo. To nam je posebno drago. Pa tudi če bi bilo vrhovno sodišče izrekel drugačen sklep, bi bili prav tako prepričani, da je bilo delo vlade v interesu prebivalstva.

Na newyorški borzi je poročilo vrhovnega sodišča napravilo najgloblji vtis. Borznikov se je polastila živahnost, kakor ob najvažnejših dogodkih. Tečaj mnogih papirjev so naglo poskočili. V borznih krogih pravijo, da bo sankcija, ki jo je prejela vladna valutna politika od vrhovnega sodišča, psihološko zelo ugodno vplivala na obnovo gospodarskega dela.

Odmev v Franciji

Pariz, 19. februarja. AA. Hava poroča. Današnji jutranjki se obširno bavijo s sklepom vrhovnega sodišča Zedinjenih držav Severne merike o razveljavljenju zlate klavzule v raznih pogodbah.

O tem sklepu pravi »Journal« med drugim, da je ukinitve te določbe neodoljiva posledica dolarjevega razvrednotenja. Vzpo-

stavitev zlate določbe bi prevrnila celokupno valutno politiko ameriške vlade. Če bi vrhovno sodišče drugače razsodilo, bi morala vlada in kongres poiskati pota, da prečita to valutno zmedo. To bi bilo potrebno tudi za ceno izpremembe obstoječe ameriške ustave. Sklep vrhovnega sodišča pa ju je rešil te dolžnosti in tako daleko sežnega sklepa. »Matine« pravi, da je ameriška vlada zaradi tega sklepa vrhovnega sodišča zdaj na varnem pred vsemi bodočimi napadi na njeno finančno politiko. Če bi bilo vrhovno sodišče zavzelo drugačno stališče, bi bil njegov sklep lahko povzročil hude zmede v celokupnem gospodarskem življenju Zedinjenih držav, ki pa ne bi bila nobenemu koristila.

»Echo de Paris« tolaži sklep vrhovnega sodišča kot velik uspeh predsednika Roosevelta. List pristavlja, da ta sklep vsekakor ne bo sprejet v gospodarskih krogih z zadovoljstvom, ker smatra za načelo poslovnega življenja, da se pogodbe spoštujejo in da se podpisani priznavajo.

V Angliji nezadovoljni

London, 19. februarja. AA. Sklep vrhovnega sodišča Zedinjenih držav severne Amerike o zlati določbi je hudo razočaral angleške lastnike ameriških bonov. Lastniki teh bonov bodo pripravili skupno akcijo. Od angleške vlade bodo zahtevali, naj posreduje pri vladi v Washingtonu, da prizna tujim lastnikom ameriških bonov zlato določbo.

Pomirjenje med Japonsko in Kitajsko

Tokio, 19. februarja. AA. Zunanje ministrstvo uradno potrjuje vest o obisku kitajskega maršala Čangkajskega v Tokiu. Maršal Čangkajskega bo imel v Tokiu konferenco z japonskim ministrskim predsednikom, z zunanjim ministrom in z ministrom vojske o kitajsko-japonskem sporazumu. Kitajski maršal ostane v Tokiu 10 do 12 dni. Na teh konferencah se bodo sporazumeli o načinu uradnih pogajanj o sporazumu med Tokijem in Nankingom.

Simon o Schuschniggovem obisku

London, 19. februarja. AA. V spodnji zbornici je na vprašanje, ali bo prišel avstrijski kancelar Schuschnigg v Veliko Britanijo po uradnih poslih in na povabilo angleške vlade, odgovoril zunanji minister Simon, da je povsem naravno, če želi avstrijski kancelar in zunanji minister po Parizu obiskati London, kjer bodo srečni, da jih lahko sprejmejo z vso vljudnostjo.

Ameriški hišniki so hoteli stavkati

Newyork, 19. februarja. AA. Namernavzo veliko stavko hišnikov in spremljevalcev dvigal so prepredili. Posredovanje je bil prevzel predsednik obine, ki je pridobil strokovno organizacijo hišnikov za nadaljevanje pogajanj s hišniki posestniki. Kakor je znano, je to stavkovno gibanje povzročilo newyorški policiji precejšnjo skrb, ker je morala izdati prav obsežne varnostne ukrepe.

Pet let konfinacije

Gorica, 19. februarja. k. Goriško konfinacijsko sodišče je obsodilo nekdanjega učitelja in poslovojdio Kmetijskega društva v Črnom vrhu, 50 let starega Franceta Tratnika, na 5 let konfinacije. Stanoval je v župnišču, kjer je imel svoj dom tudi župni upravitelj Filip Kavčič, ki je bil že lani konfiniran za dobo 5 let in so ga odvedli v Reggio Emilijo France Tratnik je bil rojen v Idriji, a je že nad 30 let živel v Črnom vrhu. Do leta 1924 je bil nadučitelj Takrat so ga premostili v južno Italijo kamor pa ni hotel in se je raje odpovedal službi.

Viharji in neurja

Katastrofalen vihar na Nizozemskem in v Nemčiji — Poplave na Poljskem

Amsterdam, 19. februarja. w. Močan vihar je po vsej deželi napravil velikansko škodo ter je zahteval tudi smrtno žrtve. V Ymuidenu so valovi potegnili dva mladeniča z obale v morje. Oba sta utonila. Na jezeru pri Amsterdamu sta se ponesrečila dva čolna. En potnik je utonil. V pristanišču v Amsterdamu se je zrušil težak žerjav na dve tovorni ladji, ki sta bili močno poškodovani. Ena ladja se je potopila. En mož posadke je bil ubit. Na cestah v Rotterdamu je vihar vrgel po tleh več oseb. 18letna deklica si je pri tem razbila črepanjo. V Vlissingenu je vihar vrgel mlado deklico pred cestno železnico, ki jo je povzročila do smrti. Pri Herzogenbuschu je burja vrgla direktorja bolnice z avtomobilom v reko Maas, kjer je utonil.

Berlin, 18. februarja. w. Močan vihar, ki je v nedeljo divjal nad Nemčijo, je napravil veliko škodo, zlasti na obali Severnega morja. Ozemlje ob spodnjem delu

reke Weser in veliko ozemlje na Oldenburskem je poplavljeno. V Leipzigu so morali alarmirati v mnogih primerih gasilce.

Varšava, 19. februarja. AA. Neurja, ki že 48 ur besne nad srednjo in zapadno Poljsko, so povzročila v Varšavi veliko škodo. Skoro vse antene za radio so potrpane. Po strehah je vihar napravil veliko škodo.

Zaradi naglih poplav so predmestja Lodza pod vodo. 60 družin je moralo zapustiti svoja stanovanja, ki so pod vodo. V okolici Krakova je voda odplavila več mostov. Oblasti upajo, da sedanje poplave ne bodo dosegle tistih, ki so l. 1934. razsajale na jugu Poljske.

100 potnikov utonilo

Sanghaj, 19. februarja. AA. Kitajska obalna ladja »Fulung« se je potopila severno od Fucava. Kakih 100 potnikov pogrešajo.

Velik požar v Ameriki

Največje skladišče v Argentini pogorelo — Mnogo mrtvih in ranjenih

Buenos Aires, 19. februarja. AA. Iz Rosarija poročajo, da je strahovit požar uničil ogromna skladišča osrednje družbe za izvoz poljskih pridelkov. Ognjegasci, vojniki in prostovoljci so komaj preprečili, da požar ni zajel glavne železniške postaje, največje v

Argentini. Dozdaj so tri osebe mrtve, 30 jih je hudo ranjenih. Škoda je ogromna.

Buenos Aires, 19. februarja. AA. Vse kaže, da bo število žrtev katastrofalnega požara v Rosario Santa Fé mnogo večje, kakor so prvotno mislili.

Pustolovec Poderžaj pred ameriškim sodiščem

Zaradi bigamije bo obsojen na 2 do 5 let ječe — O njegovi ženi, odvnetici Tufversonovi, še vedno ni sledu

Lani junija so začeli mnogi evropski in ameriški listi pisati o ljubljanskem rojaku Ivanu Poderžaju, slikajoč ga kot nevarnega sleparja. Povod te žalostne popularnosti je bil ta, da je Poderžajeva žena, ameriška odvnetica Tufversonova izginila 17 dni po poroki. Poderžaja so dolžili, da je umoril ter si prisvojil njen denar in nje no prtljago. Londonska policija je tudi v Beogradu poizvedovala o nevarnem sleparju, ki so ga naposled zaprli na Dunaju. Poizvedbe po njegovi ženi Tufversonovi so ostale v Ameriki in Evropi brezuspešne. Poderžaja so nedavno izročili newyorškemu sodišču in bo obsojen zaradi bigamije, ker se je poročil z Američanko, ko je bil že nekajkrat poročen v Evropi.

Newyorški dnevnik »Glas Naroda« poroča obširno o preiskavi proti Poderžaju. V Newyork je bil pustolovec pripeljan s parnikom »President Polke« in ga je ves čas spremljal detektiv Weisenstein. Navzlic temu, da je bil na parniku kakor v ječi, ni vedoč, da ga čakajo hudi dnevi, ko bo v rokah ameriških oblasti, je bil ob prihodu dobre volje, in se je smejal kakor junak, ki sprejema pozdrave množice. Fotografom je mahal s klobukom in klical: »Dobro napravite! Za dekleta moram biti lepi!«

Newyorški okrajni državni pravnik ga je zasliševal že na parniku, potem pa so ga odpeljali na policijsko postajo. Na vprašanje, če ve kaj se je zgodilo s Tufversonovo, je odgovoril, da je prepričan, da živi, ni pa hotel povedati, zakaj sta se tako kmalu po poroki razstala. Trdil je, da je v ječi na Dunaju prejel od nje celo nekaj pisem. Tufversonova je baje pisala ta pisma lastnoročno, ni pa jih podpisala, ker je vedela, da ima v Evropi drugo ženo. Poderžaj pravi, da so ta pisma ostala na Dunaju.

V Newyork je Poderžaj prinesel s seboj veliko prtljage. Več kovčgov je napolnjenih z obleko in drugimi predmeti, ki so bili last Agnese Tufversonove. Detektivom pa je znano, da je imel decembra 1933 na parniku »Olympic«, s katerim se je vozil v Evropo, v svoji kabini še večji kovčeg, ki je potem brez sledu izginil. Po mnenju detektivov je imel v tem kovčegu mrtvo truplo svoje žene, ki ga je razkosal in med vožnjo zmetal v morje.

Sestra odvnetice Tufversonove je bila povabljena na policijsko postajo ter je tam vse predmete v kovčgih takoj spoznala za lastnino svoje sestre. Po ogledu je dejala: »Tudi v tem vidim strašno dejstvo, da je Agnes mrtva. Iskali smo jo vsepovsod, pri vseh njenih prijateljih in znancih. Če bi še živeła, bi se nam bila gotovo oglasila. Agnes se ne bi nikdar sama usmrtila Nobenega dvoma ni več, da je bila umorjena.«

Pred sodnikom je Poderžaj priznal, da je po ameriški postavi kriv bigamije, ker se je decembra 1933 v Newyorku poročil z odvnetico Tufversonovo, ko je bil v Ev-

ropi že poročen s Suzano Ferrandovo. Sodnik mu je hotel določiti zagovornika. Poderžaj pa je dejal, da ga ne potrebuje, češ, da je kriv, kar se bigamije tiče in da mu odvnetnik ne more pomagati. Casopisnim poročevalcem je sodnik izjavil, da bo sodba razglášena 14. aprila in da bo Poderžaj zaradi bigamije obsojen na ječo od dveh do petih let. Preiskava o usodi Tufversonove pa se bo mimo tega vodila z vso vne-

Nezgoda francoskih prekoceanskih letalcev

Porto Praia (Kaperdski otoki), 19. februarja. d. Oba francoska rekordna letalca Codos in Rossi, ki sta bila namenjena v Južno Ameriko, sta pristala večeraj popoldne ob 2.32 na tukajšnjem letališču. Ko sta letela nad Atlantskim oceanom, sta opazila, da sta izgubila na nepojasnem način potrebno zalogo olja, zaradi česar sta se morala vrniti. Codos in Rossi sta se po odpočitku v hotelu napotila na letališče, kjer so začeli pod njunim nadzorstvom popravljati letalo »Joseph le Brix«.

Pariz, 19. februarja. AA. Iz Porto Praia poročajo, da sta letalca Codos in Rossi brezovno zaprosila letalsko ministrstvo, naj jima pošlje dva mehanika za popravilo letala »Joseph le Brix«.

Vlak padel čez nasip

Bukarešta, 19. februarja. AA. V bližini Konstancje je padel tovorni vlak čez železniški nasip. Dozdaj so našli tri mrtve, mnogo jih je hudo ranjenih. Škoda je zelo velika.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za jutri: polagoma se bo pooblačilo, temperatura se bo dvignila.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize (z všteto premijo 28.5 oustov.). Amsterdam 2967.87 — 2982.47, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 1024.56 — 1029.63, Curih 1421.01 — 1428.08, London 213.07 — 215.13, Newyork 4334.06 — 4370.37, Pariz 289.60 — 291.03, Praga 183.42 — 184.52, Trst 371.40 — 374.48. Avstrijski šilling v privatnem kliringu 8.20 — 8.30.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 19. februarja. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 15.03, Newyork 307.5, Bruselj 72.10, Mila 26.18, Madrid 43.235, Amsterdam 208.86, Berlin 123.90, Dunaj 67.10, Praga 12.915, Varšava 58.325, Bukarešta 3.05.

Frank Heller:

Sibirski brzovlak

ROMAN

Pomagal je pleniti trgovine z živili v eni ulici in vinotoč v drugi. Ko se je tako okrepčal, se je začel ozirati po važnejših nalogah. V njem se je oglasil spomin: hiša na Himmelfahrtkanalu, hiša z zlatim zakladom. In takoj jo je ubral tja. To je bilo okrog osmih zvezder.

V svoje ogorčenje je opazil, da so mesto zasedli drugi. Domisljal si je, da je zlati zaklad tajna, toda to je bila očitno zmotna. Šest ali sedem mož je nasakovalo hišo s krampi in sekirami. Svoje delo so opravljali zelo vestno. Bilo je jasno, da imajo res namen porušiti to trdnjavo kapitalizma.

Najmarljivejši med njimi je bil pa njihov kolovodja, mož v zmetastem suknjiču. Njegove zelene ribje oči so žarele v hladnem ognju, rdečo grivo je imel naježeno. Vzpodbujal je svoje pajdase k večji vnemi. Kmalu so se pokazali sadovi njihovega napora. Vežna vrata so se razletela.

Med hropečim klicanjem slave bodoči državi je planila tolpa v hišo, toda prvi, ki je vstopil v njo, je hitro odskočil. Za vrati je stal orjak, kosmat, gorili podobno orjak, ki ga je Jakob Isocki še pred dobro poznal. Bil je to mož, ki bi bil prejšnji dan malone ujel Jakoba Isockega v hiši in ki je bil ujel njegovega spremljevalca, junaškega pijanca.

Stal je za vrati, oborožen z železnim drogom, in vse je kazalo, da se ne misli prostovoljno umakniti idealu nove dobe. Njegov železni drog je padel neumljeno po ramenih, nosečih ta ideal. Slišalo se so srdite kletve in razburkani val nove dobe se je nekoliko umaknil. Toda mož v zmetastem suknjiču si je kmalu opomogel od presenečenja.

— Proč! — je zaklical na svoje pajdase in potegnil iz žepa revolver.

Po tretjem strelu je orjak izginil od vrat. Ali je bil ranjen? To se ni dalo vedeti. Šest revolucionarjev se je previdno bližalo, kajti bali so se pasti in v tem so imeli prav.

Prvemu, ki je drugič prestopil prag, je bilo razbito čelo, drugi so pa planili v hišo, ne da bi se zmenili za njegovo usodo. Pred njihovimi sekirami in krampi se je orjak umaknil, vihteč železni drog okrog sebe. Z levo roko je potegnil iz žepa ključ, odprl težka železna vrata, ki jih je Jakob Isocki še pred dobro poznal, in izginil za njimi. Revolucionarji so prihiteli tja še pravčasno, da so dobili nekaj zadnjih udarcev po plečih. Potem so pa stali pred neizprosno zaklenjenimi vrati, trdnimi kakor skala.

Mož v zmetastem suknjiču, ki je bil svojim pajdasem za petami, je kar škripal z zobmi od jeze. Pokazal je na vrata, in začel na vso moč razbijati po njih. Potem se je obrnil in zagledal Jakoba Isockega, ki se je plazil za njim, kakor se plazil šakal za velikimi zvermi. Brca je preselila Jakoba Isockega ven v naravo.

Jakob Isocki si je mel zadnico in prisegel osvetlo, toda Himmelfahrtkanala ni zapustil. Sedel je na ograjo in čakal. V daljavi se je slišal hrušč in krik. V mestu se je revolucija očitno nadaljevala. Toda nebo je bilo temno. Še nihče ni bil pritisnil baklje svobode na hiše meščanov. Skozirazbita vežna vrata je Jakob Isocki dobro videl v hišo, za katero se je zanimal.

Toda ta razgled je bil enoličen. Minila je ura za uro. Krampi so peli svojo trdo pesem, toda vrata se niso udala. Mož v zmetastem suknjiču je besno iskal druge točke za napad, pa jih ni mogel najti. Stene so bile očitno enako močne kakor vrata.

Ko so njegovi pajdasi odložili krampe, je pograbil enega sam. Tu pa tam je srdito pozival stanovalce hiše, naj prostovoljno odpro vrata. Toda nihče ga ni poslušal. Vrata so ostala neizprosno zaprta. To je trajalo tako dolgo, da

bi bil Jakob Isocki zaspal, če bi ne bilo zunaj prehladno.

Potem se je pa naenkrat začel krik: Vrata popuščajo, vrata popuščajo! To je bilo okrog štirih jutraj. Solnce je baš vzhajalo nad hišami in zvoniki Gdanska, rdeče kakor pomaranča.

Toda Jakob Isocki se ni ustavil na ulici, da bi obduoval to naravno lepoto. Pozabil je bil na brco, ki jo je dobil ponoči, plazil se je proti razbitim vratom, pripravljen poseči vmes, čim se začne lov za zlatom. In baš ko se je plazil tja, je opazil nekaj, kar je bilo krivo, da si je takoj pomel oči.

Gori po Himmelfahrtkanalu je prihajal najprej eden, potem dva, potem pa pol tuceta privrženec nove dobe. Nosili so stvari, ki so jih bili osvobodili izpod jarma kapitalizma, toda nosili so jih slabo, kajti bežali so, bežali tako hitro, kolikor so jih nesle noge, med tem so pa glasno kričali, toda ne tako, kakor kriče ljudje, ko zagledajo vzhajajoče solnce nad uredenjem svojih sanj. Kričali so od groze, in sicer tem glasneje, čim dalje so bili v ulici. Naenkrat se je pa prikazal vzrok njihove groze.

Po ulici jim je prihajala za petami četa oboroženih mornarjev. Ali je Jakob Isocki dobro videl? Da, videl je dobro — četa angleških mornarjev s sabljami za pasom in puškami v rokah. Kako so mogli biti tu, ko je pa angleško brodogradništvo odplulo večer popoldne, to je bila Jakobu Isockemu zagonetka, toda zakaj so bili tu, mu je bilo takoj jasno. Bili so tu, da bi preprečili ropanje in komunizem.

In po nagli izpremembi nazorov, ki je bila značilna zanj, je Jakob Isocki brž začutil, kje je njegovo pravo mesto v boju: bilo je ob strani mornarjev. Tu v hiši je bil zagrešen surov napad na zasebno imovinsko pravo.

Njegova dolžnost je bila preprečiti to in poskrbeti, da bi napadalcem ne ušli roki pravice. Sklenil je storiti svojo dolžnost takoj.

— Halo! — je zaklical mornarjem. — Sem pridite! Tu ropajo. Na pomoč! Ni mu bilo treba dolgo klicati. Angleški mornarji so zavili v hišo kakor na parado. Bil je zadnji čas, če so hoteli preprečiti surovo kršitev lastniške pravice. Težka vrata, ki so kljubovala celonočnemu napadu, so se že tresla v svojih tečajih. Bilo je vprašanje sekund, kdaj se bodo prelomila.

Možje, ki so razbijali po njih, so bili tako razvneti, da niso opazili prihoda angleških mornarjev. Ničesar niso opazili, dokler niso hajduki angleške mornarice planili na nje in dokler niso začutili kopit njihovih pušk na svojih zadnicah.

Ko so se naglo obrnili, da bi se postavili v bran, je bilo že prepozno. Omamljeni od udarcev so se dali ujeti brez vsakega odpora.

Le eden se je branil na vse kriplje. To je bil mož v zmetastem suknjiču. Potegnil je iz žepa revolver, toda še predno je ustrelil, ga je vrgla brca tja, kamor je bil priletel Jakob Isocki. Revolver je bil odletel v kot. Režer se od škodoželjnosti je Jakob Isocki poslušal njegove kletve.

Poveljnik mornarjev, mlad poročnik, se je ozrl okrog.

— To je čuden dom, — je dejal, — ali je to banka?

Pokazal je na težka železna vrata.

— Da, da, to je banka, — je odgovoril Jakob Isocki in si pomel roke.

— Ste vi ravnatelj? — je vprašal poročnik prijzno.

— Ne, samo blagajnik sem, — je odgovoril Jakob Isocki v svoji najboljši angleščini. — Vso noč sem čakal tu zunaj. Vso noč so bili lopovi na delu, da bi mi ukradli moje zlato. Pomislite, kaj bi bilo, če bi ne bili prišli vi.

Počil je v histeričen smeh. Mladi poročnik ga je zaničljivo gledal.

— Naprej moramo s temile gospodi, — je dejal svojim mornarjem. — Naprej!

Kupujte domače blago!

200 letnica platine

Letos v januarju je minilo 200 let, odkar je našel španski geometer don Ulloa na enem izmed svojih znanstvenih potovanj v Peru srebru podobno trdo in svetlo kovino, ki jo je nazval platina. Baš zaradi njene podobnosti s srebrom, ki mu pravijo španci plata. Leto 1741 je našel platino na Jamaiki angleški metalurg Charles Wood. Nekaj let pozneje je proučil platino nemški metalurg Scheffer in zaradi mnogih, na čisto zlato spominjajočih lastnosti, jo je nazval »belo zlato«. Leto 1819 so našli platino na zemljiščih kneza Demidova na Uralu, kjer so jo pozneje največ pridobivali. V letih 1824 do 1834 so pridobili na Uralu toliko platine, da so kovali iz nje rublje in sicer dva in pol milijona komadov. Pozneje, ko je prišel razmah kemične industrije, so vzeli platinate rublje iz prometa in napravili iz njih čašice, retorte, žice in druge potrebščine za kemijo.

Do svetovne vojne so pridobivali od celotne količine okrog 8.000 kg celih 90 % platine na Uralu, drugo pa v Južni Ameriki, Avstraliji in na Bornu. Napredek sintetične kemije, ki je našla več drugih cenejših in učinkovitejših katalizatorjev, dalje napredek metalurgije, ki je nadomestila platino pri izdelovanju posode z rje prostim jeklom, kakor tudi napredek v izdelavi nikla v Kanadi, kjer pridobivajo zdaj platino kot postranski produkt, vse to je omajalo monopolno stališče uralske platine in prišel je silen padec cen, posledica je pa bila, da se platine zdaj že manj rabi v draguljarstvu. In tako praznuje svojo 200 letnico v zatonu svoje slave ker jo izpodriva nikelj deloma kot odpadki pri njegovem pridobivanju, deloma pa kot hromoniklovo jeklo, ki je zdaj najpogostejše nadomestilo platine.

Zvočni kino Dvor

Tel 27-30

SAMO SE DANES

SMEH GROHOT ZABAHA

Stan Laurel in Oliver Hardy

v premieri filma

Zakonski četverkot

SMEH SMEH SMEH

Predstave ob 4., 7. in 9. uri

Vstopnina Din 4.50 in 6.50

Iz nove Turčije

V Kemalovi državi reform se ni končal. Zdaj pridejo na vrsto cerkveni prazniki. Eden izmed prvih zakonov, ki pride v marcu pred parlament, govori o odstranitvi starih mohamedanskih praznikov, ki bodo nadomeščeni z narodnimi spominskimi dnevi. Gre za deset praznikov, med njimi dva znana, Bajram in dan Mohamedovega vnebohoda. Na njihovo mesto naj pridejo tedensko novoletno praznovanje, tridnevni praznik od 29. septembra do 1. oktobra v spomin na proglašenje republike in dvodnevna svečanost v spomin na odločilno Kemalovo zmago.

Tisoč novoturških besed se bo najbrž imenoval nov, tisoč besed obsega-joči slovar, ki izide v najkrajšem času in ki ga je pomagal sestaviti sam Ghazi Ataturk. Ta slovar novoturškega jezika je iztrebil vse tuje, zlasti arabske in perzijske izraze, in jih nadomestil s pozabljenimi staroturškimi izrazi. Obsega ne samo nove izraze za uradno označevanje, temveč tudi povsem izpremenjene besede za vsakdanje življenje in Turki se bodo morali učiti na novo svojega lastnega jezika, če bodo hoteli pravilno reči »dober dan« ali »na svidenje«. Čim izide novi slovar, bodo izobraženci takoj govorili v novem jeziku. Vse učne knjige bodo revidirane in vlada upa, da se bo tudi ljudstvo rado oprijelo novega jezika.

Zadeva časti vseh Jugoslovancev so rojaki v sužnosti!

Pred regulacijo Zvezde

Preureditev Zvezde je samo nujno potreben člen celotne regulacije stare Ljubljane

Ljubljana, 19. februarja.

Čeprav je Zvezda prirasla Ljubljani, česar še tako k sru, vendar morajo priznati, da zdaj ne zasluži več imena park in da ni več nič takšnega na nji — tudi vremenska hišica ni izvezeta — na kar bi jih vezala sentimentalnost. Kostanji, ki so bili tako priljubljeni zaradi svoje sence, kakor da moramo v Ljubljano uvažati senco, so že preživeli svoj čas. Največja vrtnarska umetnost jim ne more več vlti življenja v trila debla in odmirajoče pogankje. Poti v Zvezdi so tudi vedno bogate in vegaste, ker se je nakupičilo zaradi neprestanega posipavanja leta in leta na vagone mehkega nasipa. Zdvajanje je bila že potrebna vsaj preureditev poti, planiranje, če že ne smotrna celotna regulacija. Zdaj zopet razmišljajo o prepotrebni regulaciji in trdno upamo, da se bodo dela lotili že spomladi, kar si morajo želeli vsi meščani, ki gledajo z razumevanjem na razvoj, napredek ter olepšanje mesta.

Regulacija Zvezde je bila aktualna že l. 1929. in tedaj je bil tudi že odobren arh. Plečnikov načrt. Občinski svet se je zavzel za regulacijo, del meščanstva je pa odklonil preuredivne načrte, češ, Zvezda naj ostane, kakršna je. To bi lahko šteli v zlo meščanom, toda upoštevati je treba, da niso toliko konservativni in nezaupljivi v novotarije, kolikor niso dovolj razumeli, za kaj prav za prav gre. Ustrašili so se, da bo Zvezda oropana zelenja ter da se bo spremeni v pust trg, dočim je po novem načrtu 5450 m² zelene površine, zdaj je pa le 2280 m². Tudi dreves bi bilo zasajenih mnogo več: v stari Zvezdi jih je lahko 197, v novi 233.

Meščanom je tudi treba povedati, da ne gre le za regulacijo Zvezde. Preureditev Zvezde je samo nujno potreben člen celotne regulacije stare Ljubljane in spojitve, odnosno prehod baročne Ljubljane v periferijo in naravo. To se pravi, da je regulacija Zvezde v zvezi z regulacijo Vegove ulice, Cojzove in Emonske ceste, Trnovega ob Gradaščici, Dvornega nasipa in Marijinega trga ter Šubičeve ulice, ki bo spajala Zvezdo s Tivolijem in novim univerzitetnim dvoredom. Tako postane Zvezda srce starega mestnega središča, kjer se stekajo zelene žile — avenije prav za prav — vodeče v osvežujočo naravo. Lepota in zdravje se družita v enem, smotnost in umetnostni čut, smisel za estetiko, vodita ustvarjalca.

Cojzova cesta je regulirana, Vegova ulica z Napoleonovim trgov in parkom pred Glasbeno Matico očituje mojstra, okolica Gradaščice je postala tako lepa, da smo je veseli in tudi ureditvi Ljubljaničinah nabrežij se bližamo, Gerberjevo stopnišče in tromostje nam budita upanje. Zdaj si pa oglejmo zvezde črte regulirane Ljubljane, ki se križajo v Zvezdi! Z Vegovo ulico je Zvezda v neposredni zvezi. Do trnovega mostu je Emonska cesta skoraj ravna črta, a tudi Emonska cesta še čaka regulacije. Ako podaljšamo cesto, odnosno črto, vzporedno ob kazini, je Šubičeva ulica pri policiji podaljšek, ki lahko sega čez železnico baš do začetka projektiranega univerzitetnega dvoreda, ležečega v smeri jug-sever; na drugi strani pa pridemo v ravni črti do Gerberjevega stopnišča. Pravokotna črta na prejšnjo sega čez sredo Zvezde v smeri od vremenske hišice in hiše Mestne hranilnice v Prešernovi ulici skozi kazinski vrt.

Gre torej, razen tega za to, da se regulira Zvezda sama na sebi, tudi za to, da dobi zvezo s Tivolijem in da se ji priključi kazinski vrt ter, da se zveže po pasaži Prešernova ulica z Zvezdo. Važno je zlasti, da se podaljša Šubičeva ulica. V ta namen je treba odrezati okrog 16 m v širino uršulinskega vrta vzdolž od Valvasorjevega trga do

Selenburgove ulice. V splošnem interesu je, da lastniki odprodajo pas zemljišča; brez popolne izvedbe regulacijskega načrta, zlasti brez zveze Zvezde z Valvasorjevim trgov in Tivolijem, preureditev Zvezde same na sebi še nima pravega pomena. Treba je tudi odkupiti kazinski vrt, ker sicer ni misliti na zvezo s Prešernovo ulico. Nedvomno pa zaradi ovir glede odkupov zemljišč ne smemo odlagati dela. Zvezdo samo lahko začno regulirati že jutri.

V tolažbo Ljubljancem, ki bi se kljub vsemu težko ločili od obžaganih kostanjev, je treba povedati, da kostanji lahko še ostanejo, saj drevesa sama na sebi ne ovirajo pri preurejevanju. Sprjazniti se pa moramo s tem, da bo treba ostarele kostanje podirati postopno, kajti strohnelega drevesa vendar ne moremo držati pokoncu. Tudi vremenska hišica ni v nevarnosti, češar se je najbrž tudi kdo bal.

Apeliramo na mestno občino, naj postavi zadevo odločno na dnevni red in naj se lote pogumno dela, ne glede na tiste, ki gledajo na razvoj Ljubljane iz zabje perspektive.

Iz Novega mesta

Zborovanje železničarske »Sloves«. V nedeljo zvečer je bil v prostorih gostilne g. Osolnika občni zbor podružnice železničarske »Sloves«. Zbor je vodil predsednik g. A. Kavšek, ki je pozdravil predvsem delegate centralnega društva iz Ljubljane, gg. inž. Zelenka, Furlana in Daneva, nato pa poštali spomin pokojnega kralja Aleksandra I., kakor tudi umrlega člana Kovača Josipa. Delovanje podružnice je bilo prav zadovoljivo. Društvo, ki goji med železničarji družabnost, petje in glasbo, je svoje poslovno leto zaključilo z razveseljivimi uspehi. Napredoval je predvsem pevski zbor pod vodstvom g. Gorenška, ki šteje okrog 30 dobro izvežbanih pevcev. Razveseljivo so tudi uspehi godbenega odseka. Tajnik g. Campelj je med drugim navedel, da ima podružnica vseh članov 132 in da bo glasbena šola znova oživljena, po okrevanju g. Golobiča. Blagajniško poročilo g. Čelesnika navaja, da znaša poročnično premoženje Din 11.886. Stanje blagajne je Din 5.896, kateri znesek je razen neke malenkosti naložen v Mestni hranilnici. Za nadzorni odbor je g. Stefan Jarc predlagal celotnemu odboru za njegovo vzorno poslovanje razrešnico. Predsednik centralnega društva »Sloves« inž. Zelenko, je sporočil pozdrave ljubljanske »Sloves«, želez podružnici čim več uspehov in razmaha. Delegat UJNZ g. Furlan iz Ljubljane je podal več koristnih smernic za bodoče delo in obljubil vso pomoč centralne. Pri slučajnostih je g. Konamenko predlagal, naj podružnica organizira lastno godbo na pihala, proti čemur pa je imel tehtne pomisleke g. Golobič, ki je za ustanovitev salonskega orkestra. Zborovalci so vzeli razveseljiva predloga na znanje in bo zadevo podrobno proučil godbeni odsek. Pri volitvah v novi odbor je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Alojzij Kavšek, in gg. Konamenko, Campelj, P. Čelesnik, J. Pretnar, S. Jarec, K. Gorup, Zgaga, Fajfar, Zagar, Kopar in F. Vovk.

Iz Celja

—c Pozor pred falzifikatli Celjskega poljskega je zaplenila ponarejen kovancec za 50 Din. Falzifikat je izdelan iz mešanice aluminija in svineca, ima temno rdečo barvo in pločevinaast zvenek ter je brez napisa na robu. Opozorjamo občinstvo na te falzifikate, ki se močno razlikujejo od pristenih kovancev.

—c Smrtna zetek. V nedeljo je umrl v Celju (Komenskega ulica 12) 79letni upokojeni cinkarniški delavec Simon Narat, v Bukovem žlaku 1 pri Celju pa je umrla 63letna gostilničarka in posestnica Roza Kostomajeva. V celjski bolnici je umrl v soboto 53letni posestnik Andrej Arnsšek iz Škofje vas pri Celju.

—c Odbor za postavitev spomenika kralju Aleksandru I. Ureditelju v Celju je na svoji zadnji seji sklenil, da se zbrati zbrati prispevki. Vsi uradi, župnije, šolska vodstva, občine, društva in organizacije dobijo v najkrajšem času nabiralne pole in zadevna navodila.

MALI OGLASI

V vseh malih oglasih velja beseda 50 par, davek Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.—, davek Din 2.— Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu, lahko tudi v znak — Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo — Popustov za male oglase ne priznamo

PRODAKI

Beseda 50 par, davek 2 Din
Najmanjši znesek 7 Din

VEČ SPALNIC

prodam. Tomšič, Zg. Kašelj, D. M. v Polju.

POHISTVO

za 1 sobo in kuhinjo prodam.
Broj 19, p. št. Vid nad Ljubljano.

PRODAM HIŠO

Zavodna št. 63, Celje.

KUPIM

Beseda 50 par, davek 2 Din
Najmanjši znesek 7 Din

NEMSKO-SLOVENSKI

BRADAOEV SLOVAR

kupim. — Ponudbe na upravo

»Sl. Narod« pod »Slovar 748«

POUK

Beseda 50 par, davek 2 Din
Najmanjši znesek 7 Din

STROJEPIŠNI POUK

po desetprstnem sistemu, za začetnike in izveščane. Večerni tečaj, oddelki od 6. do 1/8. in od 1/8. do 9. ure zvečer. — Šolnina znižana in stane učna ura samo Din 2.—. Pouk se prične dne 4. marca. Vpisovanje dnevno od 6. do 1/8. ure zvečer. — Christofov učni zavod, Domobranska cesta št. 15.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 2 Din
Najmanjši znesek 7 Din

KAVARNA STRITAR

vsak večer koncert; nova iz-

vrstna godba in pjevalci. 12/L

ZENITVE IN POROKE
boljših stanov posredujemo najvestneje. Razpošiljamo informativne prospekte diskretno proti predplačilu 10 Din v pošt-nih znakmah: REZOR, Zagreb, pošta 3. 13/L

ZENINI!

Crne suknje in obleke res po-ceni kupite pri

PRESKERJU,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

4/T

Manufakturo

nudi ugodno

(državnim uradnikom tudi na obroke)

Oblačilnica za Slovenijo,

Ljubljana, Tyrševa cesta 29

(hiša Gospodarske zveze)

V račun vzame tudi hranilne

knjižice Zadržne zveze

pod »Čistost«.

Ljubitelji divjačine! Lovci!

jutri v restavraciji Hotela Metropol

specialiteta: DIVJI PRAŠIČ, pripravljen na vse načine. Dospela je pošiljatev izbornega cvčka, ki se toči od danes naprej v restavraciji in kavarni. — Pridite, poskusite!

MLEČNI IZDELKI

PRVOVRSTNI IN POLNOMASTNI

sir trapist 1a kg Din 11.—, 11a 7.—, 111a 5.—. Eldamski, salama, blok in krogla Din 14.—. Groyer 11.—. Ekstrablock v stanjolu Din 12.—. Ementalec 1a 19.—. Liptavec Din 10.—. Najfinejša pasterezirano surovo maslo 1/4, 1/8, 1/16 in v bloku od kg: 1—10, Din 20. Vse post avno vagon ali pošta Grubišno polje — nudi »TRIGLAV«, mlekarska industrija Grubišno polje. 741

